

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปีคขนาดเล็ของเกษตรกร
ในจังหวัดสิงห์บุรี

ชื่อและนามสกุล นางสาวนารถฤดี พันธุ์ทอง

แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช กระจุกเมือง แสนเสริม

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. นันทา บูรณะชนง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช กระจุกเมือง แสนเสริม)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ก.น

ชื่อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็กของเกษตรกรในจังหวัดสิงห์บุรี

ผู้วิจัย นางสาวนารถฤดี พันธุ์ทอง รหัสนักศึกษา 2559001322

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร. สีนินุช คุ้มเมือง แสนเสริม

ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพสังคม เศรษฐกิจของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็ก (2) ความคิดเห็นของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อความเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็ก (3) ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกร (4) การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง (5) ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย มี 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 90 คน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 43.55 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการปลูกผักเฉลี่ย 4.16 ปี มีแรงงานในครัวเรือน 3-4 คน มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 18.62 ไร่ มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 12,094 บาทต่อเดือน มีต้นทุนที่ใช้ในการปลูกผักเฉลี่ย 1,777 บาทต่อไร่ มีแหล่งเงินทุนคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีการติดต่อเจ้าหน้าที่เกษตร เฉลี่ย 2.05 ครั้งต่อสัปดาห์ และมีระดับการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับมาก มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็ก ในระดับมาก ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีในการปลูกผักปลอดภัยที่ตอบได้ถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 100 มีเพียง 1 ประเด็น คือ การอ่านฉลากให้เข้าใจก่อนการใช้สารเคมีทางการเกษตรจะช่วยลดอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการในระดับมาก มีปัญหา อุปสรรคในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็ก ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงกับการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็ก ให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร (2) ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 30.86 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 16,536 บาทต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็ก ในระดับมาก มีความรู้เรื่องการใช้สารเคมีในการปลูกผักปลอดภัย ตอบได้ถูกต้องทั้งหมดเกือบทุกประเด็น มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการ ในระดับมาก มีปัญหา อุปสรรค ในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็ก ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนากระบวนการให้ข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ การส่งเสริม การปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี

Thesis title: Safety Vegetable Production in Closed Small Green House in Sing Buri Province

Researcher: Miss Nardruedee Phuntong; **ID:** 2559001322;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Mr.Bumpen Keowan, Associate Professor;

(2) Dr.Sineenuch Khrutmuang Saenserm, Associate Professor; **Academic year:** 2014

Abstract

The objectives of this study were (1) to study social and economic state of farmers and agricultural officials who related to the project on safety vegetable production extension in closed small green house in Sing Buri Province; (2) to study the opinions of the farmers and the related agricultural officials on the suitability of the safety vegetable production extension in closed small green house; (3) to study the farmers' knowledge of chemical substance application in their safety vegetable production; (4) to study the operation of the farmers and related agricultural officials adhering to the objectives of the project; And (5) to study problems/constraints and suggestions of the farmers and related agricultural officials on the safety vegetable production extension in closed small green house.

The population in this study consisted of 2 groups, these were 90 farmers who participated in the project on the safety vegetable production extension in closed small green house in Sing Buri Province, and 30 related agricultural officials. The data collecting process was to answer questions in the questionnaires. The statistical methodology used to analyze the data by computer programs were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings of this study were as follows: (1) most of the studied farmers were female with average age at 43.55 years. They were educated at primary level. The average period of their experience in vegetable growing was 4.16 years. The average quantity of the labor in their family was 3-4 persons. The average size of their area used in agricultural sections was 18.62 rai. Their average family income was 12,094 baht/month. Their average cost used in vegetable growing in closed small green house was 1,777 baht per one green house. Their capital source was the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. The average frequency of their contact with the related agricultural officials was 2.05 times/week. They had received agricultural information at much level. Their opinions on the suitability of the safety vegetable production extension in closed small green house were at much level. To consider their knowledge of chemical substance application in growing safety vegetable, it was found that they could answer the questions in the questionnaires correctly 100% in only one issue, that was to read the label so carefully that they could understand it thoroughly before applying the chemical substances in order to decrease dangers which possibly occurred to them. Their opinions on the operation adhering to the objectives of the project were at much level. And their problems/constraints on safety vegetable production extension in closed small green house were at medium level. They suggested that there should have been more agricultural officials who were directly responsible for the project to meet the farmers' demand. (2) most of the related agricultural officials were female with average age at 30.86 years. They were educated at bachelor degree. Their average family income was 16,536 baht/month. Their opinions on the suitability of the safety vegetable production extension in closed small green house were at much level. To consider their knowledge of chemical substance application in growing safety vegetable, it was found that they could answer the questions in the questionnaires correctly 100% in almost every issue. Their opinions on the operation adhering to the objectives of the project were at much level. And their problems/constraints on safety vegetable production extension in closed small green house were at medium level. They suggested that the related government sectors should have developed the system for transferring agricultural information to the farmers to be more efficient.

Keywords: Extension, Safety Vegetable Production in Closed Small Green House, Sing Buri Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์สละเวลาให้การแนะนำและให้คำปรึกษาแนะแนวทาง และข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์รวมทั้งยังช่วยปรับปรุงแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถาม อันเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนๆ ทุกคนทั้งที่ทำงานและเพื่อนนักศึกษาปริญญาโททุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมา

ขอกราบขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ทางวิชาการซึ่งทำให้ผู้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจอันเป็นประโยชน์กับการศึกษาครั้งนี้และยังสามารถนำไปใช้ในชีวิตการทำงานและชีวิตประจำวัน ประโยชน์และคุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบให้คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณของผู้ศึกษาทุกท่านที่ช่วยให้ผู้ศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา

นารฤดี พันธุ์ทอง

กรกฎาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัย.....	28
การส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุฆาตเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง.....	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2	
ความคิดเห็นของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อความเหมาะสม	
ในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปดขนาดเล็ก	
จังหวัดสิงห์บุรี.....	64
ตอนที่ 3	
ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีในการปลูกผักปลอดภัย.....	75
ตอนที่ 4	
ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการของเกษตรกร	
และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง.....	79
ตอนที่ 5	
ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง	
ในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยใน โรงเรียนปดขนาดเล็ก	
จังหวัดสิงห์บุรี.....	89
บทที่ 5	
สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
สรุปการวิจัย.....	98
อภิปรายผล.....	109
ข้อเสนอแนะ.....	118
บรรณานุกรม.....	120
ภาคผนวก.....	125
ก แบบสอบถามสำหรับเกษตรกร.....	126
ข แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง.....	138
ประวัติผู้วิจัย.....	148

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	หน่วยการปกครองจังหวัดสิงห์บุรี..... 37
ตารางที่ 2.2	จำนวนครัวเรือนเกษตรกร..... 38
ตารางที่ 2.3	สรุปรายงานผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสิงห์บุรี..... 40
ตารางที่ 2.4	แผนปฏิบัติงาน..... 43
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร..... 58
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง..... 63
ตารางที่ 4.3	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกผัก ปลอดภัยใน โรงเรือนปิดขนาดเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวม..... 65
ตารางที่ 4.4	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกผัก ปลอดภัยใน โรงเรือนปิดขนาดเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ..... 66
ตารางที่ 4.5	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกผัก ปลอดภัยใน โรงเรือนปิดขนาดเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี ด้านวิชาการและกิจกรรม..... 67
ตารางที่ 4.6	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกผัก ปลอดภัยใน โรงเรือนปิดขนาดเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการดำเนินงาน..... 68
ตารางที่ 4.7	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกผัก ปลอดภัยใน โรงเรือนปิดขนาดเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของโครงการ..... 69
ตารางที่ 4.8	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อความเหมาะสมในการส่งเสริม การปลูกผักปลอดภัยใน โรงเรือนปิดขนาดเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวม..... 70
ตารางที่ 4.9	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อความเหมาะสมในการส่งเสริม การปลูกผักปลอดภัยใน โรงเรือนปิดขนาดเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ..... 71
ตารางที่ 4.10	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อความเหมาะสมในการส่งเสริม การปลูกผักปลอดภัยใน โรงเรือนปิดขนาดเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี ด้านวิชาการและกิจกรรม..... 72

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.11	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อความเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการดำเนินงาน.....	73
ตารางที่ 4.12	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อความเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียนปิตุชนาถเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของโครงการ.....	74
ตารางที่ 4.13	ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกร.....	75
ตารางที่ 4.14	ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีในการปลูกผักปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง.....	77
ตารางที่ 4.15	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการ โดยภาพรวม.....	79
ตารางที่ 4.16	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการ ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ.....	80
ตารางที่ 4.17	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการ ด้านปัจจัยนำเข้า.....	81
ตารางที่ 4.18	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการ ด้านกระบวนการ.....	82
ตารางที่ 4.19	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการ ด้านผลการเข้าร่วมโครงการผลิต.....	83
ตารางที่ 4.20	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงาน ตามวัตถุประสงค์โครงการ โดยภาพรวม.....	84
ตารางที่ 4.21	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงาน ตามวัตถุประสงค์โครงการ ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ.....	85
ตารางที่ 4.22	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงาน ตามวัตถุประสงค์โครงการ ด้านปัจจัยนำเข้า.....	86
ตารางที่ 4.23	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงาน ตามวัตถุประสงค์โครงการ ด้านกระบวนการ.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.24	
ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงาน	
ตามวัตถุประสงค์โครงการ ด้านผลการเข้าร่วมโครงการผลิต.....	88
ตารางที่ 4.25	
ปัญหา และอุปสรรคของเกษตรกรในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย	
ในโรงเรียนปศุขนาดเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี.....	89
ตารางที่ 4.26	
ปัญหา อุปสรรคของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย	
ในโรงเรียนปศุขนาดเล็ก จังหวัดสิงห์บุรี.....	93

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	4
ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบของกระบวนการประเมิน.....	27
ภาพที่ 2.2 แสดงที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดสิงห์บุรี.....	36

